

КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ – РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ

Люба Кияновська

ІГОР ПИЛАТЮК – ТРИДЦЯТЬ РОКІВ НА СЦЕНІ

Останні місяці у Львівській філармонії видалися винятково насиченими не лише кількісно, але й за розмаїттям форм і тематики. Дуже ефектний різдвяний блок доповнювався зворушливими концертами in memoia нашого видатного крайнина Олександра Слободяника та виступами провідних українських і зарубіжних артистів. У цій барвистій панорамі важливою подією став концерт до 30-річчя творчої діяльності Ігоря Пилатюка, скрипаля, педагога, диригента, організатора музичного життя. Цей ювілей він відсвяткував так, як і годиться справжньому музикантові, – за диригентським пультом.

Але спочатку трохи історії. Ще в 1982 р. молодий енергійний музикант вперше вийшов на сцену Івано-Франківської філармонії з новоствореним камерним оркестром. На тлі всезагально пануючого радянського переконання, що «все добре може відбуватись лише в столиці», а провінція в кращому випадку повинна задовольнятися невибагливим продуктом місцевого виробництва та зрідка – гастролями столичних метрів, такий крок був не лише вельми відважним, але й почасти навіть ризикованим. Проте цілеспрямованість, наполегливість, прекрасна професійна підготовка, неабиякі організаторські здібності допомогли Ігорю Пилатюку і його колегам з Івано-Франківського оркестру подолати всі труднощі і дуже швидко завоювати гідне місце на українському музичному небосхилі. Колектив з Прикарпаття все частіше запрошували на престижні фестивалі, їх виступи отримували прекрасні відгуки не лише широкого кола публіки, але й вибагливої критики. В ці ж роки Ігор Пилатюк ствердився і як талановитий педагог: його учні, передусім Олександр Семчук і донька Анастасія почали завоювати призові місця міжнародних конкурсів. Тоді ж сформувалось основне творче кредо музиканта, якому він залишився вірним впродовж усього свого тридцятирічного творчого шляху і яке має намір втілювати і надалі: найголовнішим завданням вбачає пропаганду української музики, як класичної, так і творчості своїх сучасників; національну творчість сміливо вписує в контекст світової класики, обираючи в неозорому світі музики різних народів і стилів насамперед ту, яка промовляє до серця, відповідає українському кордоцентризові; крім того, завжди намагається вибудувати якийсь цікавий об'ємний проект, щоби презентувати не «збірну солянку», а цілісний тематичний пласт з наскрізною художньою ідеєю. Так народились оригінальні задуми, наприклад, «П'ять скрипкових концертів Мирослава Скорика» у виконанні учнів його класу, «Українські кантати на вірші Тараса Шевченка», синтетична художня композиція з музикою Йозефа Гайдна «Сім слів Спасителя на хресті» та інші.

В ювілейному концерті самим Ігорем Пилатюком, як диригентом і педагогом, були розставлені головні мистецькі акценти та представлений своєрідний сукупний образ усього об'ємного доробку. Символічно, що й виконавцями були ті колективи й солісти, з якими митця пов'язує тривала творча співпраця: камерний оркестр «Академія», оркестр і хор оперної студії ЛНМА ім. М. Лисенка, бандурист і співак Олег Созанський, скрипаль Назарій Пилатюк. Відповідно продумувалась і програма, яка розпочалась «Серенадою» для струнних Петра Чайковського, одним з найбільш ліричних, «сердечних» творів геніального композитора, у виконанні оркестру «Академія». Опісля яскравим контрастом прозвучала кантата сучасного львівського митця Віктора Камінського на слова Шевченка «Чигрине, Чигрине» для баритона (властиво, для кобзаря) з камерним оркестром – винахідливо перевтілена у модерній манері жанрова модель епічної думи. В цьому творі вповні розкрився артистичний талант Олега Созанського, не лише наділеного сильним оксамитового тембру голосом, але й першорядного драматичного актора. Дотепна джазова «перегра» славетного «Щедрика» Леонтовича, здійснена ще одним львівським композитором Юрієм Ланюком, внесла відтінок легкої іронічності в загальний піднесений настрій концерту. Тут мимоволі згадуються слова самого Ігоря Пилатюка: «Мені важко згадати хоча б одного львівського сучасного композитора, точніше – львівського митця ХХ ст., твори якого я не виносив би на сцену, чи як скрипаль, чи як педагог, чи, найчастіше – як диригент. І це цілком природно. Адже вони складають той звуковий духовний світ, в якому я народився, виріс, сформувався як особистість, які в кінцевому результаті утвердили мене в переконанні, що я знайшов-таки свою мистецьку працю».

Та серед всіх сучасних композиторів особливе місце в колі його інтересів займає музика Мирослава Скорика – одна з наскрізних ліній усієї виконавської, педагогічної, диригентської творчості Ігоря Пилатюка. Тож виконання Сьомого концерту для скрипки з оркестром було цілком очікуваним в ювілейній акції. Присвячений Назарові Пилатюкові, який і виступив солістом, концерт тримає аудиторію в неослабній напрузі від першої до останньої ноти завдяки стрімкості зіставлення контрастів, несподіваності переходів від шляхетних хоральних епізодів до відлуння сучасного побутового звукового континууму, до «естетизації банальності», а від неї – до жорстких, часом навіть зловісних інтонаційних колізій. Цілком типовий для стилю Скорика, він водночас ідеально відповідає творчій натурі Назарія Пилатюка, що повністю розкриває у виконанні цього твору грані своєї особистості.

Показовим стало і завершення творчого вечора – виконання кантати М. Лисенка з «Музики до «Кобзаря» «Б'ють пороги», як нагадування про один з успішних попередніх проєктів «Кантати українських композиторів на слова Тараса Шевченка». Могутній дух Лисенкової музики, масштабність героїчного образу сприймалися не лише як кульмінація ювілейного концерту, але й як увертюра до наступного «року Лисенка», що широко й урочисто відзначатиметься у всій Україні, а передусім розгортатиметься в Музичній академії, що носить Лисенкове ім'я, у різних гранях творчості засновника національної композиторської школи. Впевнена, що й у цій сфері Ігор Пилатюк знайде якийсь особливий ракурс і втілить в життя новий талановитий проєкт.